

BARÁT ERZSÉBET

A jelentés ideologikus dimenziói - Az SZTE volt kancellárjának FB oldalán megjelent kép fogadtatásáról

Előadásomban az SZTE kancellárjának lemondását közvetlenül megelőző, 2015. szeptemberében a Facebook oldalán megjelent elhíresült fotót veszem szemügyre annak szemléltetésére, hogy a magyar közbeszédben milyen ideológiai és intézményes következményekkel jár a 'banalitás'-ra hivatkozás. A politikai sajtó (beleértve annak magát nyitottnak gondoló szegmensét is) és az egyetem hivatalos közleményei is csak úgy tudta a fotót, illetve közvetve a fotót megosztó magatartást „idegengyűlöletnek” lát(tat)ni, ha mindeközben a „nő” jelentésével vagy nem is foglalkozott, azaz 'kitakarta' vagy, ha megemlítette is, akkor trivializálta. Mintha adott közösség vagy egyén identitása csak akkor lenne értelmezhető, felismerhető, ha azt egyetlen dimenzió mentén elrendeződő homogén fogalomnak kellene elgondolnunk. Ez a kategorizáló gyakorlat pedig szükségképp kirekesztő jelentésgyakorlatokat működtet, mely kiélesedett társadalmi konfliktusok idején különösen megnehezíti a többelvű, heterogén fogalmak használatát.

BARTAL ATTILA

Módszerfejlesztés szurfaktin típusú vegyületek HPLC-MS vizsgálatára

A szurfaktin a lipopeptidek családjába tartozó biológiai eredetű felületaktív anyag. Vegyületeit heptapeptidek és egy 13-15 szénatomból álló β -hidroxil zsírsavlánc építik fel, mely hosszának változatossága és a peptid aminosav sorrendjének variálhatósága számos homológot és izomert eredményez. A szurfaktin izomerek számos gyógyszerészeti aktivitással rendelkeznek, többek között antitumor, antivirális, illetve gyulladáscsökkentő hatással.

A fehérjék vizsgálatára az egyik leggyakrabban alkalmazott mérés technika a tömegspektrométerrel kapcsolt nagyhatékonyságú folyadékromatográfia, melynek lényege, hogy a folyadék halmazállapotú minta egy mozgófázisba bejuttatva áthalad egy kromatográfiás oszlop töltetén. A minta elválasztandó komponensei azok eltérő fizikai és kémiai tulajdonságaik alapján megoszlanak a két fázis között. Az így létrejövő frakciók a tömegspektrométerbe jutnak, ahol gáz halmazállapotba kerülnek, ionizálódnak és fragmentálódnak, majd töltésegységeikre jutó tömegeik alapján elválaszthatók és detektálhatók.

Célunk egy olyan HPLC-MS módszer fejlesztése, amely a későbbiekben lehetővé teszi számunkra a szurfaktin tartalmú mintáinkban levő különböző homológok és izomerek megbízható azonosítását. Ennek érdekében az egyes vizsgálati paramétereket (mozgófázis összetétele, mérési mód, futási idő) módszerről módszerre változtatjuk, miközben figyelemmel kísérjük az egyes módosítások hatását a kromatogramra.

BÉKÉS CSABA

Hidegháború-enyhülés - új megközelítésben

Az elemzők az *enyhülés* alatt általában az 1963-tól 1975-ig terjedő időszakot értik, és azt lényegében egy *lineáris* jelenségként írják le: a szuperhatalmak viszonyában bekövetkezett látványos javulással és az annak következtében létrejött intenzív kelet-nyugati kooperáció éveivel azonosítják.

Az általam javasolt új értelmezés szerint viszont az *enyhülés* 1953-ban kezdődött, és folyamatosan érvényben volt a hidegháborús korszak végéig, 1991-ig. Az 1953-1956 közötti néhány

évben a kelet-nyugati viszony ugyanis olyan radikális változáson ment keresztül, hogy a hidegháború 1953 utáni szakaszát a *szuperhatalmi együttműködés új modelljének* nevezhetjük.

1953 után ugyanis a szuperhatalmak viszonyának *fő jellegzetessége* – bár a versengés még jelentősen erősödött is időközben – valójában az Egyesült Államok és a Szovjetunió (illetve az általuk irányított politikai-katonai tömbök) folyamatos *egymásra utaltsága* és *kényszerű kooperációja* lett, mivel mindkét fél számára már ekkor világos lett, hogy a termonukleáris korban csak a másik elviselése esetén tudja elkerülni a totális világgéést. Ez azt jelenti, hogy az *antagonizmus* és a *kényszerű kooperáció* elemei 1953 után *mindvégig párhuzamosan és folyamatosan* voltak jelen a szuperhatalmak viszonyában, attól függetlenül, hogy különböző időszakokban retorikájuk alapján a közvélemény számára hol az egyik, hol a másik látszott dominánsnak.

Még fontosabb tényező azonban, hogy a *kényszerű kooperáció mechanizmusa* – mintegy *automatizmusként* működve – nem csupán az együttműködési szakaszokban hatott, hanem a legnagyobb konfrontációs helyzetek – mint pl. a második berlini válság és a kubai rakétaválság – idején éppen ez tett lehetővé a *status quo* megváltoztatására törekvő fél arculatmentő visszavonulását, s így az eskaláció megakadályozását, s végül a krízis politikai megoldását.

Így 1953-tól *párhuzamosan* volt (továbbra is) érvényben a *hidegháborús nemzetközi rendszer* a maga megváltozhatatlan antagonizmusával, illetve az *enyhülés* mint a kelet-nyugati viszonyban ettől fogva mindvégig érvényesülő új *együttélési modell*. Vagyis a hidegháború és az enyhülés nem egymást kizáró kategóriák.

BENCsik PéTER

Trianon és München – a magyar és a cseh tragédia

A magyar közvélemény "sem lenyelni, sem kiköpni nem tudja" a trianoni békediktátumot. Trianon súlyos traumává, sőt neurózissá vált, számtalan mítosz és legenda kapcsolódik hozzá. Bizonyos értelemben magyar sajátosság, hogy egy súlyos történelmi veszteség száz évvel később is ilyen indulatokat keltsen. Pedig a környező országok közül több is elszenvedett hasonló megrázkódtatást: Magyarországgal egyidejűleg Ausztria, Németország, Bulgária és Törökország, később Csehszlovákia, Lengyelország, Románia, Jugoszlávia, majd ismét Németország; az utóbbi időben pedig szerb és orosz Trianonról is beszélünk. Ezen traumák között sok hasonlóság és különbség is található, s mintha az újabb tragédiákat átélő népek sem tanultak volna a korábbiak hibáiból. Ezek közül most kettőt hasonlítok össze: az 1918/20-as magyart és az 1938-as csehszlovákot. Milyen okok vezettek hozzá? Volt-e bennük magyar, illetve cseh felelősség? Diktátumok voltak-e? Miben állt igazságtalanságuk? Mik voltak a hosszú távú következményeik? Melyik nemzet hogyan kezelte a maga traumáját?

BOROS LAJOS

A városi közterek és a hozzájuk kapcsolódó térfolyamatok, konfliktusok

Az elmúlt években a közterek számos alkalommal kerültek a szélesebb közvélemény érdeklődésének homlokterébe. Ennek egyik oka az volt, hogy számos fejlesztést hajtottak végre, amelyek modernebb, szebb, élhetőbb köztereket kívántak létrehozni. Ugyanakkor e fejlesztések nem zajlottak viták és problémák nélkül, hiszen sokszor a megvalósítás módja, vagy céljai konfliktusokat váltottak ki a különböző érdekcsoportok között. A közterek iránti érdeklődést erősítették az egyes utcák, terek átnevezései, emlékművek átalakítása, vagy új emlékművek létrehozása. Végezetül a közterek használatával kapcsolatos szabályozások – elsősorban tiltások, korlátozások voltak azok, amelyek kapcsán gyakran foglalkozott a sajtó és a közvélemény a közterekkel.